

Уявлення про душу: Орфей, Піфагор

Поступове осмислення фізичних есхатологічних моделей веде дослідницький погляд у простори релігійної та філософської картини світу. Різноманітність та відстеження шляхів вираження формування та еволюції ідеї Дімі неможливо собі уявити поза розгляду філософської думки античних часів. Отже, ми продовжуємо реконструкцію есхатологічних моделей стародавньої епохи. Їх реанімація дозволяє визначити смислові вектори розвитку релігійної свідомості, пережиття їх зустрічі, смислові акцентуації.

В тому чи іншому вигляді роздуми про Душу пронизували всі вчення релігійного та філософського спрямування стародавніх часів. Антагоністичні мислителі, філософи (Палес, Демокрит, Піфагор, Ксенофан, Афіменід, Сократ, Платон, Аристотель та ін.) презентували у тому чи іншому вигляді теми есхатологічного змісту, різні форми їх здійснення.

Тема Душі мала багатий наміт у системах орфіків, піфатифіків, неоплатоніків. Її головним мотивом став тема Душі індивідуальної душі. Координатами її втілення стануть філософські (світоглядні) моделі античного світу, уявлення та вірування минулих часів, соціокультурний фон епохи.

Нашою подальшою метою є необхідність реконструкції есхатологічної моделі світу стародавніх греків, а саме есхатологічних тем у просторі

філософських та релігійних систем, відтворення особливостей їх розвитку, вищів розроблення та смислового навантаження. На всіх етапах дослідження ми обґрунтовуємо авторизований погляд на тему Дамі, яка осмислюється як атрибут філософської та релігійної свідомості давня, есхатологічних реальностей усіх часів.

У контексті зазначеного вище звернемося до осмислення філософсько-релігійної свідомості минулих епох.

Раніше зазначалося, що її центром здійснення була тема індивідуальної есхатології, а саме Дамі душі.

У цьому сенсі особливої уваги заслуговують погляди представників орфізму та піфাগорейзму. Їх думки були спрямовані на віру у Дамі душі, яка розроблялася та залежала від уявлень про Дамі земну.

Окремо слід зазначити думку Пифагора Сірського (VI ст до н.е.). Він говорив про те, що душа є безсмертною та повертається періодично на землю. Упокоєння не була втілена у світогляд стародавніх греків.

Високої систематичності зродило вчення орфіків про душу, її шляхи за гробом, Дамі небесні та земні.

Неможливо зменшити значущість Орфея та орфізму у дії формування стародавніх вірувань.

Фігура Орфея відома орфеом містичності, примарності, сприймалася по-різному в історії релігійної думки. З ним пов'язані легенди, міфи та оповідання. Про нього пише Е. Шюфе як про великого міста своїх часів. Упокоєння сприймали як засновника містичності.

Інокли оповідали про його небесне походження від Аполлона та нимфи Калліопи, Інотрфакції, існуючі в літературі, були прихвалені Орфеєм. Іконографія (V ст до н. е) розкриває уявлення про душі характерні для тих часів. Так, відомо зображення Орфея в Аїді. Там він зображується в оточенні інших душ. В літературних джерелах знаходяться відомості про його сходження в сферу Аду. Це мова про відому історію його сходження за Евфидиком. Отже, до яких би ми не зверталися джерел, ми завжди стикаємося з темою індивідуальної Душі душі. Її стосується вона теми смерті (переходів в інші світи), її повернення у земну реальність. Протягом усього часу стародавніх вірувань ідея Душі розгортається у роздумах про земну та небесну сферу буття. Серед уявлень про відбивають картину світу Орфея та його послідовників, центральне місце займає тема безсмертя душі та переселення. У нашому контексті вітної Душі душі. Далі душі за глибоким смислом індивідуальної есхатології) опрацьовувалася як ціле в містеріях та покаяннях. У обох текстах орфіки плетуться обряди очищення, а також загиблого життя. Отже, Дуля душі (небесна) стає в центрі їхньої уваги. Інше думка, що Алатону була відома теорія про душу, яку приписують Орфею. Дослідники історії релігій реконструюють есхатологію орфіків виходячи з текстів Аіндара, Емпедокла та Алатона. Після смерті душа відправляється в Аїд. Шлях душі є тернистим та важким.

Якщо людина була праведною, то їй дозволяється прийняти «правого» шляху. А інакше повертає на інший шлях. Дале душі першого веде до священного вогнища до царства героїв. Але офіції вважали, що їх душі не повинні палити з їхніми ділами, щоб розділяти коло перетворень, потрапити у божественний світ отати богам. Отже, цінністю є здійснення Дале небесної.

Головним положенням вчення про безсмертя людської душі була думка про первородний гріх. Цього «результатом» стало отримання душою тіла (soma), яке мислилось як могила (sema). Земля Дале отримувалась як смерть. Офіції були впевнені, що якщо людина буде жити поза гріхом протестом кімнат життя, то в такому випадку вона звільняється від народжень у цьому світі. Мабуть припиняється коло її перетворень, а її шляхи (Дале душі) ідуть у світ блаженного буття. Отже, висловлюється лінія роздумів представників офіцій про небесну Дале душі (мотив індивідуальної есхатології). Крім того, думка представників цієї течії кружляє навколо теми небесного Суду, яка також є невід'ємною частиною їх есхатологічної картини світу. Судна суду окреслює Дале душі за гріхом. На якому вирішується подальша Дале душі (небесна та земна). Після прийнятого «рішення» душа знову втілюється у земне буття.

Одночасно з цим у ході знайомства з цією релігійною течією перед нами постають уявлення про потойбічний світ його вишнви. Цікаво те, що в

літературних дакефеліах, присвячених офізіму, ми знаходимо думку, що саме офізи першими створили пфеісторію. Як наслідок, інфернальному (infernalis – той, що знаходиться в Аду) географію. Релігійна свідомість презентувала свою картину світу, її невід'ємною складовою була розуміння про Аїд. Афрагациїно він тріахтувався як найгірше місце. Існувала думка, що зрішні люди відправляються у царство тіней. Там вони переживають різні муки. Дакефелом зріхів та страждань мислилося земне життя. Тому головною метою представників офізіму було приминення Дої земної душі, подто її переформажєня. В цьому бачився сенс спасіння. Як ми пам'ятаємо, засадою офізіної есхатології був антропоморфічний міф.

Нагадаємо, що в теогонії описується Доля Уксвіту його поява, історія появи першого бога. Час Кіфону відклад в ефірі першине яйце. З нього випутився бог Ефас. Останній мислився як потіток, який порожжує. Він творить світ та інших богів. Отже, Доля Уксвіту та його представників. Така форма існування була поглинута Зевсам. Можливо припустити, що стародавня думка закладає есхатологічну ідею кінця певного світу. Після цього Зевс творить новий світ. Цікаво, що в іншій інтерпретації йде мова про Ноїфу (Далю). Вона є думкою Зевса. В такий спосіб Доля ототожнюється з Божественным Розумом, який визнає, що має бути, яким тином, а також що саме має перестати існувати. Подто

джерелом Мойси (Дом) є верховне Божество. З одного боку, Зевс породжує світ та його Дом, з іншого боку, ми зустрічаємо думку, що «світ» і є «Зевс» (за Ає-факлітом). Акадік погляд презентує монотейстичну ідею у межах офіційної теогонії.

Цікаво, що офіційні зробили висновок. Якщо душа людини безсмертна, отже, вона і Божествена. На цій підставі можливо припустити, що Дом людини є складним відображенням Дому Бога, а остання може інтерпретуватись як певна есхатологічна ціль. На думку офіційних, людина в змозі виокремити в собі Божествене (ідеальніше начало), приєднатись до нього. Як наслідок, долучитись до небесного буття.

З окреслених поглядів видно, що тема індивідуальної есхатології (Дом індивідуальної душі) займала думку релігійних спільнот. Саме на заходах останньої поступово виокремлюється релігійна тема очищення душі. Вона укорінюється у релігійній свідомості всіх часів, буде зустрітатись у різних інтерпретаціях протягом всієї історії становлення та існування релігійних систем світу, релігійного світогляду.

У цьому контексті зауважимо, що у свій час Афракл розроблював про тему очищення душі. Він вважав, що існує вічна душа, духовне тіло, в якому відображаються всі зміни душі, подто її досконалості, або гріхи. Автор розрізняв, що між душею і її духовним тілом відбуваються постійні взаємодії.

Завдяки «внутрішньому» обміну енергіями душа людини (за рахунок земного життя) впроконалюється або (навпаки) повертається у земне існування з метою подальшого очищення.

Поява з офіціями представники піфагорейзму зробили вагомий внесок у розвиток вчення про душу, а саме у розвиток ідеї Долої душі. Їх свідомість була спрямована на роздуми про вітні порожняки душі за гріхом та її перетворення. Уявлення піфагорійців окреслюють шляхи душі, які починаються у докесованому світі, подто вони торканються теми її виникнення. Потім Долої душі, на їх думку, продовжується в її тихесних перетвореннях. Після земного життя (Долої земної) починається її шлях у затроби світи. Нам, на думку піфагорійців, відбувається її очищення.

Існування душі у тілі інтерпретується ними як кара небесна. Аксациати Долої душі може її звільнення від перетворень (земного буття). Першим кроком на цьому шляху є пересмикування людини всіх своїх попередніх життів. Безумовно, тут йде мова виключно про представників піфагорійського союзу, яким було відкрито містичне бачення індивідуальної Долої душі.

Індивідуальна есхатологія (як вчення про долю конкретної душі) розробляється і оформлюється у вчення про спасіння, якому була присвячена діяльність союзу піфагорійців.

У цьому відношенні не можна не згадати відому постать Піфагора, який був «носієм»

релігійних поглядів на Дому душі за ірредан (індивідуальної есхатології). Есхатологічні уявлення «Дурови» були достатньо поширені. Їх основу складали розуми про безсмертя душі, її переселення. Філософські погляди Левкіппа, Демокріта та Піфагора змінили уявлення про безсмерті людської душі та «структуру» потойбічного світу. У цьому сенсі не можна не сказати про максимум піфагорейців. В ній іде мова про те, що астрономія давнини уявлялася як Сонце і Луна. Отже, поступово сформувалася нова есхатологія та інша географія загробного світу. Небесна карта світу складається тепер із загробного світу, який знаходиться між зірками. Душа має небесне походження та завжди повертається у небесну реальність. Слід додатково відмітити, що в основі міфології душі закладена ідея небесного походження людського духу. До перших есхатологічних міфів дослідники відносять міф Сократа (в якому тіло сприймається як могила душі).

Звернемося знову до постаті Піфагора. У літературі ми знаходимо деякі відомості про нього. Відомо, що Піфагор навчався у стародавніх жерців. Цієї погляди на світ формувалися у колі поштових стародавнього Єгипту. Постать філософа була відома офіційно великого міста своїх часів. Широко розповсюдженими були легенди про Піфагора, якого ототожнювали з богами та духами. Відомо історія про схоронення Піфагора в Аїд. Саме там він бачив душі

Платона та Арістода. У межах піфагорейського союзу він розробив вчення про безсмертя душі та її спасіння. Душа на його думку, є безсмертною. Її Дале пов'язана з тілесністю, подто безпосередньо із земним буттям. Після закінчення земного життя Дале душі промовляється за гробом (мотив індивідуальної екстази). У вигляді свого кохання тіла вона блукає вимірами духовної реальності. Філософ вважав, що після смерті душа відвідує сфери відповідно до своїх гріхів та заслуг. Автор описує духовні виміри Ресвіту. Цікаво те, що в картині світу Арістофа присутня тема еволюційної «сходження» душі. На прикладі оповідання про свою душу він малює шляхи душі, які проходять різні стадії земного буття. Так, душа людини може бути втілена у рослину, тварину, людину. Отже, її Дале земна здійснюється у різних фізичних формах. Ця думка була досить розповсюдженою серед філософів тих часів. Так, Емпедокл та Арісто вважали, що Дале душі людини пролітає через різні види рослин і тварин. Він стверджував, що був людиною, потім рослиною, а також птахом. Дале душі вміщує в собі недосні її шляхи. Після смерті тіла душа відправляється у духовні виміри. Знову ми зустрінемо уявлення про царство Аїда, царство тіней. Тема Дале душі була головною у картині стародавньої Азії. Нею цікавився нафос, філософи, представники різних релігійних систем. Вона входила в структуру світогляду давньої епохи. Атому

Доля душі презентує відомаї приклад, який існує у міфології про Піфагора. Піфагор став свідком, як мовина об'являла цуцена. Філософ зробив зауваження та сказав, щоб кривдник перестав бути тварину. Афітимою на яку він вказав) було те, що у тілі цуценяти живе тепер дух старого друга. Отже, Доля душі, на думку феліційного митця Піфагора, веде її не тільки в небесне буття, але і в земне існування. Доля душі сягає у духовнаї та земляї світи. Такі погляди були розповсюдженими у культурі античних часів. Слід додати, що матерія усвідомлюється Піфагором як тематова, а духовне як вітне. У загальному вигляді ми зустрінемо мотив Всесвітної есхатології. У цьому відношенні картина світу філософа презентує модель Єдиного непорізного буття (Долю Всесвіту). У структуру Всесвіту входить земне та небесне існування (які «змішані»). Ного складають духи, живі та мертіві.

Таким чином, у ході наших розмішувань поступово виокремлюються теми есхатологічної картини світу античної епохи, намітаються впливи їх актуалізації, контекстуальне навантаження. А саме, у коло філософських розмішувань про Долю душі потрапляють такі теми: отачення та містичнаї практик; переродження; колоодів буття (в межах яких розгортається ідея Єдиної Доли).

У межах стародавньої свідомості домінувала віра не тільки у потойбітні світи, але у їх

представників (духів, героїв, богів), які впливають на Дому земного світу, морей (їх душі). У загальному вигляді впливи теми Дамі (окреслені нами раніше) отримують свій подальший розвиток, філософське мислення укорінюється у свідомості мислителів античних часів.

Доля морської душі майже у всіх філософів стародавніх часів починається з її Дамі небесної.

Саме духовний світ плується як «рамівка» душі. З нього дух сходять. Після мандрів по земному світу (земного життя) вона повертається у небесні простори.

У цьому клоті розмірковував відомий філософ Платон. Доля душі, на його думку, починається від моменту її виділення від єдиної універсальної душі, яка є досвідом всіх душ. Потім її небесні шляхи ведуть до земного тіла. Як душа опиняється останню, в такий спосіб стає індивідуальною. Доля душі складається з постійних «флуктуацій» сходжень у божественний світ та земний. Отже, Доля душі мислиться як постійний процес, який розповсюджується у межах Всесвіту небесного та земного. Стосовно духовних впливів буття Платон пише, як і інші автори, про загальної світ (невидимий), в якому перебуває душа після смерті. Автор виокремлює тему Дамі душі, яка завершується у кінтовому її з'єднанні з загальним догом. Це і є головною метою Дамі всіх душ.

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Факультет комп'ютерних наук

РЕФЕРАТ

з дисципліни «Містичні та оккультні вчення Заходу та Сходу»
Тема «Піфагор як засновник піфагореїзму»

Виконав студент 3 курсу
Факультету Комп'ютерних наук
групи КС-32
Безрук Юрій Русланович
Перевірила:
Компанієць Лілія Вікторівна

Харків – 2020

В VI столітті до нашої ери осередком грецької науки та мистецтва стала Іонія - група островів Егейського моря, які знаходяться біля берегів Малої Азії. Там у сім'ї золотих справ майстра Мнесарха народився син.

За легендою, в Дельтах, куди приїхали Мнесарх з дружиною Парфенісою, - чи по справам, чи у весільну подорож - оракул пророчив їм народження сина, який буде славитися віками своєю мудрістю, справами та красою. Бог Аполлон, вустами оракула, радить їм плити в Сірію.

Пророцтво збувається - в Сидоні Парфеніса народила хлопчика. І тоді за давньою традицією Парфеніса приймає ім'я Піфіада, на честь Аполлона Піфійського, а сина називає Піфагором, на честь пророцтва піфії.

У легенді нічого не сказано про рік народження Піфагора; історичні дослідження датують його появу на світ приблизно 580 роком до нашої ери. Повернувшись із подорожі, щасливий батько будує церкву Аполлону та оточує молодого Піфагора піклуванням, які могли б сприяти виконанню пророцтва Аполлона.

Можливості дати сину гарну освіту та виховання у Мнесарха були. Як і будь-який батько, Мнесарх мріяв, що син буде продовжувати його справу - ремесло золотих справ майстра. Життя вирішило інакше. Майбутній математик та філософ вже в дитинстві виявив велику здатність до наук. У свого першого вчителя Гермодамаса Піфагор отримує знання основ музики та живопису. Для покращення пам'яті Гермодамас примушував його вивчати пісні з "Одіссеї" та "Іліади". Перший вчитель навчив Піфагора любити природу та вивчати її таємниці.

Пройшло кілька років, і за порадою свого вчителя Піфагор вирішує продовжити навчання в Єгипті, у жерців. Потрапити до Єгипту у той час було дуже важко, тому що країну практично закрили для греків.

За допомогою вчителя Піфагору вдається залишити острів Самос. Але поки що до Єгипту далеко. Він живе на острові Лесбос у свого родича Зоїла. Там відбувається знайомство Піфагора з філософом Ферекидом - другом

Фалеса. У Фереїда Піфагор навчається астрології, таємницям чисел, медицині та іншим обов'язковим на той час наукам. Піфагор прожив на Лесбосі кілька років. Звідти шлях Піфагора лежить у Мілет - до відомого Фалеса, засновника першої в історії філософської школи.

Піфагор уважно слухає в Мілеті лекції Фалеса, якому на той час було вже 80 років, та його учня Анаксимандра, відомого географа й астронома. Багатьма важливими знаннями оволодів Піфагор за час свого навчання в Мілетській школі. Але Фалес теж радить йому поїхати до Єгипту, щоб продовжити навчання. І Піфагор відправляється у дорогу.

Перед Єгиптом він на деякий час зупиняється у Фінікії, де, за легендою, навчається у відомих сидонських жерців. Поки він живе в Фінікії, його друзі добилися того, щоб Полікрат - власник Самоса, не лише вибачає втікача, але навіть посилає йому рекомендаційного листа для Амазіса - фараона Єгипту.

В Єгипті завдяки допомозі Амазіса Піфагор знайомиться з мемфійськими жерцями. Йому вдається потрапити в - єгипетські храми, куди чужоземців не пускали. Щоб прилучитися до таємниць єгипетських храмів, Піфагор приймає посвячення в сан жерця.

Навчання Піфагора в Єгипті сприяє тому, що він стає одним із найбільш освічених людей свого часу. До цього періоду відноситься подія, яка змінила все його майбутнє життя. Помер фараон Амазіс, а його наступник по трону не сплатив щорічну данину Камбізу, персидському царю, що служило достатнім приводом для війни. Перси не помилювали навіть священні храми. Піддалися гонінням і жерці: їх вбивали або брали в полон. Так потрапив у персидський полон і Піфагор.

Згідно старовинним легендам, у полоні у Вавилоні Піфагор зустрічався з персидськими магами, прилучився до східної астрології та містики, познайомився з вченням халдейських мудреців. Халдеї познайомили Піфагора зі знаннями, які збиралися східними народами протягом багатьох

віків: астрономією та астрологією, медициною та арифметикою. Ці науки у халдеїв у значній мірі спиралися на уявлення про магічні та надприродні сили, вони надали певне містичне звучання філософії та математиці Піфагора...

Дванадцять років знаходився у вавилонському полоні Піфагор, доки його не звільнив персидський цар Дарій Гістасп, почувши про відомого грека. Піфагору вже 60, він вирішує повернутися батьківщину, щоб прилучити до набутих знань свій народ.

З того часу як Піфагор залишив Грецію, там відбулися значні зміни. Кращі уми, рятуючись від персидського іга, перебралися в Південну Італію, яку тоді називали Великою Грецією, і заснували там міста - колонії: Сіракузи, Агрігент, Кротон. Тут і вирішує Піфагор створити власну філософську школу. Це був одночасно і релігійний союз, і політичний клуб, і наукове товариство. Учні цієї школи зобов'язувались вести так званий піфагорійський спосіб життя.

Досить швидко він здобуває велику популярність серед населення. Ентузіазм населення настільки великий, що навіть дівчата та жінки порушували закон, заборонявший їм знаходитися на зборах. Одна з таких порушниць, дівчина на ім'я Теано, незабаром стає дружиною Піфагора.

У той час у Кротоні й інших містах Великої Греції зростає соціальна нерівність, посилюється соціальна пригніченість. У такій обстановці Піфагор виступає з розгорнутою промовою морального удосконалення та пізнання. Мешканці Кротона одностайно вибирають мудреця цензором моральних якостей людини, своєрідним духовним батьком міста. Піфагор вміло використовував знання, отримані під час подорожей по світу. Він поєднує найкраще з різних релігій та вірувань, створює свою власну систему, визначною тезою якої стало переконання в нерозривному зв'язку всього істотного (природи, людини, космосу) і у рівності людини перед обличчям вічності та природи.

Досконало володіючи методами єгипетських жерців, Піфагор "очищував душі своїх слухачів, виганяв вади з серця та наповнював уми світлою правдою". В Золотих віршах Піфагор показав ті моральні правила, суворе виконання яких призводить душі помилившихся до ідеалу. Ось кілька з них:

Роби лиш то, що в майбутньому не засмутить тебе.

Не роби ніколи того, що не знаєш. Але вчись усьому, що потрібно знати, і тоді будеш вести спокійне життя.

Не зневажай здоров'ям свого тіла. Давай йому вчасно їжу і пиття, і вправи в яких воно потребує.

Привчайся жити просто.

Не зачиняй очей, коли хочеш спати, не розглянувши усіх своїх вчинків у минулий день.

На персті Піфагора було викарбовано такий **девіз**: "Тимчасова невдача краща тимчасової удачі".

З часом Піфагор закінчує промови в храмах та на вулиці, а навчас вже у себе вдома. Система освіти була важкою, багаторічною. Бажаючі прилучитися до знання повинні були пройти випробувальний термін від трьох до п'яти років. Весь цей час учні були зобов'язані зберігати мовчання і лише слухати Вчителя, не задаючи жодних питань. У цей період перевірялися їхня терплячість та скромність.

Піфагор навчав медицині, принципам політичної діяльності, астрономії, математиці, музиці, етиці та багато іншому. З його школи вийшли відомі політичні та державні діячі, історики, математики та астрономи. Це був не лише вчитель, але й дослідник. Дослідниками ставали і його учні.

Піфагор розвивав теорію музики й акустики, створив відому "піфагорійську гамму" і провівши основоположні експерименти по вивченню музичних тонів: знайдені відношення він виразив на мові математики. У школі Піфагора вперше був виказаний здогад щодо кульоподібності Землі.

Здогадка про те що рух небесних тіл підлягає певним математичним відношенням, ідеї "гармонії світу" та "музики сфер", в майбутньому призвели до революції у астрономії, вперше з'явилися саме в колі Піфагора.

Піфагорійці створили першу математичну теорію музики. У якості символу піфагорійці вибрали п'ятипалу зірку, хоч сам Піфагор казав, що з усіх фігур найкраще - коло, а з тіл - куля. У той же час серед геометричних теорем піфагорійців немає теореми про коло. Вони займалися в основному багатокутниками. Наприклад, вони вміли будувати багатокутник, подібний одному з двох заданих багатокутників одночасно рівний іншому.

Багато зробив вчений і для геометрії. Доведена Піфагором знаменита теорема носить його ім'я. Достатньо ґрунтовно дослідив Піфагор і математичні відношення, закладаючи тим самим основи теорії пропорцій. Особливу увагу він приділяв числам та їх властивостям, пориваючись зрозуміти значення та природу речей. Посередництвом чисел він намагався навіть зрозуміти такі вічні категорії буття, як справедливість, смерть, постійність, чоловік, жінка та інше.

Піфагорійці вважали, що всі тіла складається з найменших частинок - "одиниць буття", які в різних сполученнях відповідають різним геометричним фігурам. Число для Піфагора було і матерією, у формою всього світу. З цього уявлення виходила і основна теза піфагорійців: "Усі речі - сутність числа". Але оскільки числа показували "сутність" усього, той пояснювати природні явища слідувало лише з їхньою допомогою. Піфагор з його наслідувачами своїми працями заклали основу однієї дуже важливої області математики - теорії чисел.

Не чужою була піфагорійцям геометрична інтерпретація чисел. Вони вважали, що точка має два виміри, лінія - два, площа - три, об'єм - чотири виміри. При додаванні всіх плоских геометричних фігур - точки, лінії і площини - піфагорійці отримували ідеальну шістку.

Числам надавали містичних властивостей. Одні числа приносять добро, другі - зло, треті - успіх і т. д. Піфагор вважав, що душа - теж число, вона безсмертна і передається від однієї людини до іншої. Числова містика Піфагора та його учнів нанесла великої шкоди розвитку математики. Сучасна церква признає числову містику. Так, у Біблії число 666 є число звіру, 12 несе щастя, 13 - нещастя. Піфагор вважав, що число 5 символізує колір, 6-холод, 7 - розум, здоров'я та світло, 8 - кохання та дружбу, 9 - постійність. Особливо ненависними піфагорійцям були числа 13 та 17.

Спробу Піфагора та його школи зв'язати реальний світ з числовими відношеннями не можна вважати невдалою, оскільки в процесі вивчення природи піфагорійці поряд з фантастичними уявленнями висунули і раціональні способи пізнання таємниць Всесвіту. Зведення астрономії і музики до числа дало можливість пізнішим вченим зрозуміти світ ще глибше.

... Прошло 20 років після створення школи. Слава про неї рознеслася по всьому світу. Одного разу до Піфагора прийшов Кілон, людина багата, але зла, бажаючи в нетверезому стані вступити до школи. Піфагор відмовив і тоді Кілон розпочав боротьбу з Піфагором, скориставшись підпалом його будинку. Під час пожежі піфагорійці врятували життя своєму вчителю ціною своєї, після чого Піфагор засумував і невдовзі закінчив життя самогубством.

У новий час, особливо завдяки великому розвитку природознавства, астрономії та математики, ідеї Піфагора про світову гармонію набувають нових прихильників. Знамениті Коперник та Кеплер, відомий художник та геометр Дюрер, геніальний Леонардо да Вінчі, англійський астроном Еддінгтон та багато інших вчених і філософів продовжують знаходити в науково-філософській спадщині Піфагора необхідну основу для встановлення закономірності нашого світу.

Мабуть, найпопулярнішою з усіх теорем є теорема Піфагора. Причинами такої популярності є простота, краса, значення. Справді, теорема

Піфагора проста, але не очевидна. Це поєднання двох суперечностей і надає їй особливої привабливості. Окрім цього, теорема Піфагора має велике значення: вона використовується на кожному кроці, той факт, що існує близько 500 різних доказів цієї теореми доводить велику кількість її реальних реалізацій.

Відкриття теореми Піфагором оточене ореолом красивих легенд. Прокл, коментуючи останнє продовження першої книги "Начал" Евкліда, пише: "Якщо послухати тих, хто повторює давні легенди, то доводиться сказати, що ця теорема походить від Піфагора; розповідають, що він у честь цього відкриття приніс у жертву бик". Дехто розповідає, що він приніс у жертву не одного бика, а цілу сотню. На цю тему німецький поет Альберт Шаліссо написав вірш, який в перекладі Наталії Терехової звучить так:

Во мгле веков пред нашим взором
 Блеснула истина. Она,
 Как теорема Пифагора,
 До наших дней еще верна.
 Найдя разгадку, мудрый старец
 Был благодарен небесам;
 Он сто быков велел зажарить
 И в жертву принести богам.
 С тех пор быки тревожно дышат, -
 Они, кляня дары богов,
 О новой истине услышав
 Ужасный поднимают рев.
 Их старца имя потрясает,
 Их истины лучи слепят:
 И, новой жертвы ожидая,
 Быки, зажмурившись, дрожат.

І хоча ще Цицерон помітив, що будь-яке кровопролиття було проти закону піфагорійського ордену, легенда ця зрослася з теоремою Піфагора і через більш ніж 2000 років продовжувала викликати гарячі відгуки.

Сьогодні теорема Піфагора виявлена у різних часткових задачах та кресленнях: і в єгипетському трикутнику в папірусі часів фараона Аменемхета першого (біля 2000р. до н. е.), і у вавилонських клинописних табличках епохи царя Хаммурапі (XVIII ст. до н. е.), і в давньоіндійському трактаті VII-V ст. до н. е. "Сульва сутра". У найдавнішому китайському трактаті "Чжоу-бі суань цзинь" час створення якого точно не відомо, стверджується, що в XII ст. до н. е.

Китайці знали властивості єгипетського трикутника, а до VI ст. до н. е. - й загальний вигляд теореми. Не дивлячись на це, ім'я Піфагора щільно злилося з теоремою Піфагора. Сьогодні прийнято вважати, що Піфагор першим довів теорему, яка носить його ім'я. На жаль, його доказ не дійшов до нашого часу.